

HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

ČÍSLO
2019
ROČNÍK 25
NEPRODEJNÉ

10

WWW.PRAHA15.CZ

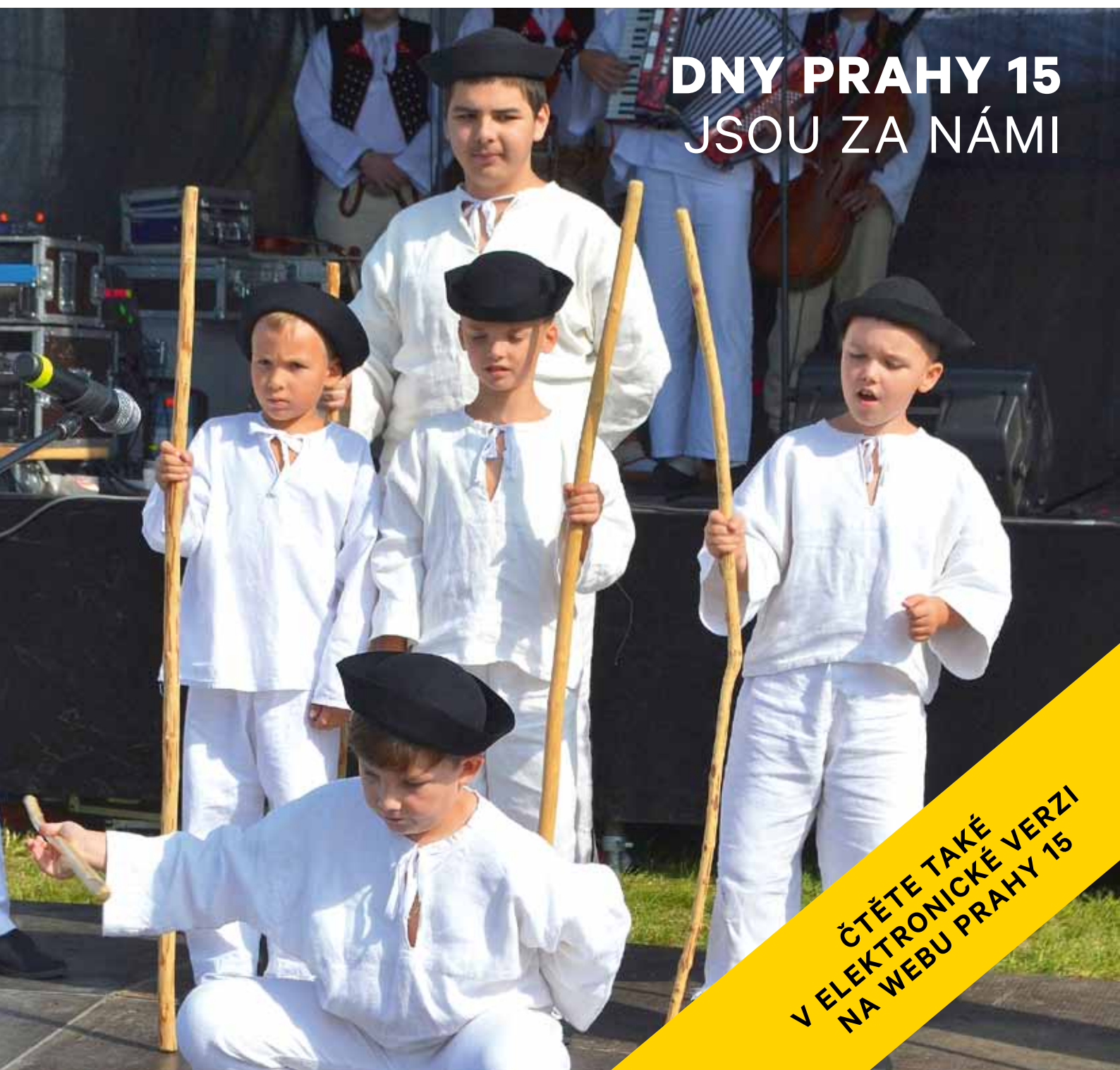

ŽIJÍ MEZI NÁMI
NAĎA PEŠKOVÁ

SOKOL V HOSTIVAŘI
SLAVÍ 150 LET
OD SVÉHO ZALOŽENÍ

DNY PRAHY 15 JSOU ZA NÁMI

ČTĚTE TAKÉ
V ELEKTRONICKÉ VERZI
NA WEBU PRAHY 15

Pozdrav ze
„Zátiší“ u Hostivaře.

RESTAURACE
ZÁTIŠÍ

ZÁTIŠÍ – VÝLET DO HOSTIVAŘSKÝCH LESŮ 20. ČÁST

Samota, která se stala cílem mnoha výletníků na cestě z Hostivaře do Petrovic. Místo, které už takřka před sto lety zaujalo botaniky kvůli květeně, samozvané lovce kvůli ptákům a turisty kvůli příjemnému posezení. Restaurace, kterou chtěl závistivý soused ostnatým drátem odříznout od světa, zatímco host zde málem „skolil“ petrovického rolníka flobertkou. A nakonec místo, které dodnes občerstvuje výletníky malým kioskem.

Pokud půjdete podél vodní nádrže od Hostivaře až na samotný konec lesní stezky kopírující přehradu, naleznete v sousedství domu s č. p. 143 občerstvení V Zátiší. Lidé jej zpravidla považují za dům patřící už do Petrovic, ostatně na plotu je skutečně cedule s označením této městské části, ale dům i občerstvení leží v katastru Hostivaře.

Milé letní bistro, které je skutečně jen zahradním stánkem s občerstvením, je vyhledávanou zastávkou pěších i cykloturistů, kteří vyrazí na procházku kolem vodní nádrže. Sám autor tohoto článku se zde mnohokrát zastavil. Pochopitelně kiosk nemá právě prvorepublikovou tradici, ovšem samotný sousední dům je na tom jinak. Za první republiky totiž patřil mezi známá výletní místa – sídlila zde restaurace Zátiší. Podél Botiče k ní vyrazil i publicista Josef Knotek a zanechal nám popis cesty tak, jak vypadala v roce 1940.

„Botič? Hu, ten špinavý a páchnoucí potok tam v Nuslích, ten jeho kal, pod Vyšehradem do Vltavy líně vtékající? Nu, tedy – podle pravdy – je to potok špinavý, nikoli však v celém svém toku. Od Hostivaře až po ústí odplavuje Botič skoro všechny nečistoty z lidnatých předměstí Prahy, jimiž protéká, a proto se stal, bohužel, tak smutně proslulým. Ale nad Hostivaří, směrem proti proudu, je velmi čistý. Nepoznali byste jej, když tam někde u Čenětic své vody sbírá a zprvu jako Oleška se rozproudí, ani tam u mlýna Botiče, od něhož nové jméno přijímá, ba ani na průtoku průhonickým parkem, kde jeho čirá voda v peřejkách svítí. Takový je tedy celý, až do údolí před Hostivaří, jímž povedou kroky naší dnešní vycházky...“

Historie restaurace spadá až do začátku 20. století

Na vycházku se vrátíme za chvíli. Nejstarší námi dohledané informace o restauraci Zátiší spadají do začátku 20. století, není vyloučené, že tradice je ještě delší. Dům stál na samotě a dodnes je odříznutý lesním pásem od Petrovic i od areálu Na Šancích, byť o skutečné samotě už se dnes asi hovořit nedá. Dům odjakživa stál na výletní stezce spojující Hostivař s Petrovicemi (a dále Křeslicemi a Pitkovicemi), výletníci tudy proudili dávno předtím, než byla cesta vyasfaltována. Ještě v dobách, kdy se malebným údolím klikatil Botič a přehrada byla vzdálenou budoucností. Potok se sice místy rozdvíjoval, jedno jeho rameno ale zhruba kopíruje i dnešní stezka.

Jarní nálada na dobové pohlednici lákající výletníky mezi meandry Botiče a k posezení v restauraci Zátiší

Pan Knotek zatím tramvají čtyřkou dojel do Zahradního Města a blíží se k nám: „Vydeme odtud silnicí směrem k Hostivaří. Za krátko ji spatříme, tam z návrší v polovině cesty. Je to obec líbivého vzhledu, rozprostřená v kraji mírně stíněném a vyzdobená chomáčky

**Rybář. lístky,
opravňující k ohytání
ryb na udlič v tekoucích
vodách k velkostatku Pe-
trovicckému u Hostivaře ná-
ležejících vyd. so za poplatek
K3.— v mlékárně velikost.
v H. Měcholupích, mlé-
kárna v Praze, Spálená
ul. 112, u J. Okla, hostin-
ského u nádr. v Hostivaři, u
pp. Kocourka a Strnada,
host. v Petrovicích, u J. Do-
brovodského, hostinského
v Křeslicích. 8662**

*Pan hostinský Kocourek vydával i rybářské lístky
(Národní politika, 1901)*

stromoví jejich četných zahrad, což v celkovém letním obrazu vždy tak pěkně působí.“ Není však čas, čeká nás dlouhý výlet... „Opouštíme Hostivař a míváme ten malý, tichý hřbitůvek, na němž odpočívá Antonín Švehla. Silnice sbíhá do úvalu, k malému, živě zelenému lesíku, kde odbočíme doleva a po ní cestou dojdeme k Botiči. Viděli jsme jej už jednou v obci a nyní přicházíme k němu znovu, oklikou kolem kostelíka a hřbitova. Přejdeme na druhý břeh potoka a vstupujeme do údolí, jímž přitéká sem od Petrovic.“

Cesta, kterou stejně jako pan Knotek absolvovaly tisíce dalších turistů. Dochovalo se nám mnoho především spolkových pozvánek na výlety hostivařským údolím do Zátíší. Namátkově několik z nich: Klub citeristů a mandolinistů z Vršovic, vyšehradský Sokol, vršovická pěvecko-hudební jednota Smetana, sdružení českých hospodyní Lípa, často sem míří Klub československých turistů. Smyslem sice byla cesta krásnou přírodou, nicméně restaurace Zátíší byla velmi příhodným místem pro doplnění sil. Ještě ale nejsme u ní, teprve vstupujeme do údolí z hostivařské strany:

„Je to roztomilé údolíčko, mělké, postupně se rozšiřující, lemované po levé straně vysokou lesnatou stráň. Pod jejím tmavozeleným úbočím se vine úpravná a pohodlná stezka, provázená zprava šumícím Botičem. Je tu klid a dobře se tudy jde, tu ve slabém přítíni ztichlého lesa a hned zase nad břehem bublajícího potoka, kolem lavičkami opatřených zákoutí, i dál tam ve světlém, více rozšířeném údolí, na jehož konci je dřevěná, pěkně sroubená besídka. Další průchod spodem je poněkud neschůdný, a proto za besídkou odvádí nás naše stezka doleva, vybíhající vzhůru postranním údolem na planinu, kde zříme pole, luka a krajní domky obce Petrovic. Nepůjdeme do ní přímo, nýbrž seběhneme opět dolů k Zátíší na břehu Botiče. Tak obešli jsme onu strmou stráň, jejíž úpatí při potoku bylo neschůdné.“

Cesta do restaurace vedla i podél potoka

Josef Knotek nedošel do Zátíší podél Botiče, ale horem přes Šance. Cesta však do restaurace vedla skutečně i podél potoka. Snad byla v roce 1940 zanedbaná, protože procházela soukromým pozemkem a majitel měl s restaurací špatné vztahy, tak ji jednoduše od stezky odřízl, jak dokumentuje jiný popis výletu do Zátíší. O rovných deset let dříve jej podnikl novinář skrytý pod značkou „pál“.

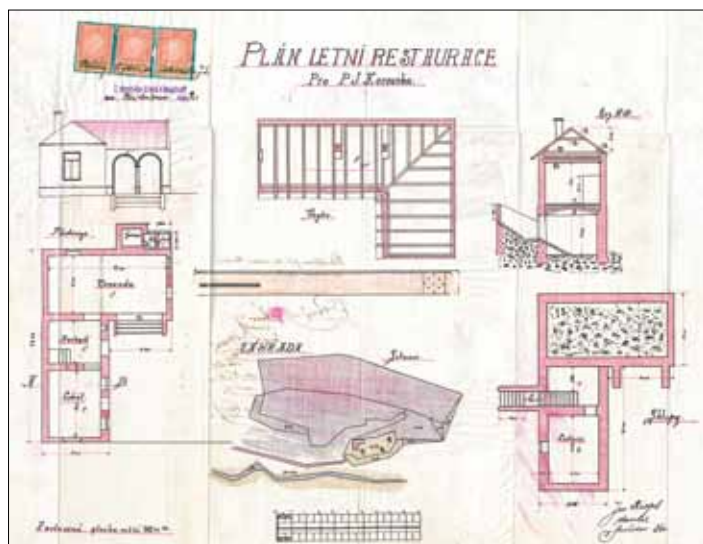
„Krásně zalesněné údolí jávalo zpěvem ptactva, které jako by zde mělo dostaveníčko. Skutečně: údolí zpěvu. Kos, drozd, pěnice, sýkora, strnad, pěnkava, každý hudl svou a vysoko nad údolím přednášel skřivan hymnu nebesům. Tak pěkně

se šlo po pružné půdě, až tu, ajta, těsně u Petrovic ostatný drát a výstraha, že pod hromem zabítí atd. se dále nesmí. Tož tedy velkou oklikou do polí, ale podivný zákaz stále vrtá mozkiem. Na mapě je pěšina vyznačena a večer doma zjišťujeme na speciálce, že je to cesta veřejná. Neměl tedy nikdo práva ji zahrazovat. Však nám to také ochotný domorodec v Petrovicích vysvětlil. Po 35 let měl občan pilný část stráň, kudy pěšina vede, v pachtu. Z pozemkové reformy stal se jejím majitelem. A ze sousedské přejícnosti, aby nikde nemohl k neobyčejně vhodné položené restauraci v Zátíší, pěšinu zahradiť. Patrně to mají v Petrovicích nějak popleteno.“

Bohatství květeny v oblasti Hostivaře

Tak nakonec oba cestovatelé do Zátíší přece dorazili, stejně jako my. Na počátku století se o restauraci, zjara obklopenou kvetoucími stromy, staral pan J. Kocourek, posléze Jan Souček, který byl též podstarším petrovického pivovaru. Člověk dobrý a poctivý, jak jej popisuje petrovická kronika, zemřel na rakovinu krku roku 1925 a Zátíší poté obhospodařovala paní hostinská Ludmila Součková, která zde působila za první republiky. Stráň kolem hostince byla už tehdy plná květin, což zapříčinilo, že se nakonec hospůdka Zátíší dostala i do literatury, kde by ji čekal málokdo – do odborného tisku botanického. Časopis Národního musea uveřejnil v roce 1925 článek o bohatství květeny mimo jiné právě v oblasti Hostivaře, Křeslic, Pitkovic a okolí. V něm se dočteme, že v okolí restaurace rostou dvě vzácné luční květiny: koniklec černý a žluté kvetoucí Inice kručinkolista.

Dochovala se nám také zprávička, která sice nemá historickou hodnotu, ale vnese nám do poklidného výletu trochu vzrušení. Otakar Sklenář byl obchodník ze Žižkova, který také vyrazil do hostince v Zátíší, a to v létě roku 1909. Také sledoval ptáky jako předešlý výletník, ovšem Sklenář se nenechal unášet jejich zpěvem. Právě zakoupil novou zbraň flobertku a potřeboval ji vyzkoušet, tak zde po ptáčích střílel. Na nedalekém poli pracoval Antonín Horáček z Petrovic se svou ženou a pranic se nestaral o ptáky ani Sklenáře. Polovina srpna vyžadovala práci na poli. Tu vyletěl snad onen drozd nebo pěnice či sýkora, Sklenář zahlédne

Plán přestavby restaurace Zátíší pro pana Kocourka z 30. dubna roku 1902

Letní restaurace
s krásnou ovocnou zahradou
ve výměře 8000 m², která se
hodí ku postavení vil, plná i
měkká voda v zahradě, se
prodá. K doptání „v Zátíší“ v
Petrovicích, stanice Hostivař
u Prahy. 1116

Zátíší bylo považováno za petrovické i v roce 1908, vždy však patřilo k Hostivaři (Národní politika)

pohyb a páli. Zásah. Přímou do hlavy. Jenomže ne ptačí, ale Horáčkovy. Ten se na poli skácel jako podřatý, manželka běžela k němu, zatímco v samozvaném lovcu ztuhla krev. Nevíme, co mu během vteřin proběhlo hlavou, ale zvítězila správná strana, neutekl, naopak doběhl ke dvojici také. Naštěstí měla flobertka malou ráži, kulka do lebky nepronikla, pouze muže omráčila. Donesli jej tedy do hostince, ránu umyli a muž přišel k sobě. Vše tedy dopadlo dobře. Po opadnutí strachu se zranění začalo řešit. Sklenář nabízel odškodné tři koruny, což se Horáčkovi, který málem přišel o život, nezdálo jako právě dostačující. A tak raději zamířil na úřad a podal trestní oznámení. Jakého vyrovnání nakonec dosáhl, to už nám bohužel historie neprozradí. Sklenář se svou flobertkou asi hned tak na ptáky nevyrazil.

Takže odložme zbraň i my a dejme si raději jedno od cesty i v dnešním občerstvení v Zátíší, které připomíná, že zde už za císařpána fungovala známá výletní restaurace.

● Lukáš Berný, z knihy Toulky Prahou 15